

PROGRAMMAS GODA VIESIS EIROPAS SAVIENĪBA

Literārie dialogi ar Eiropu (1. telpa)

Svētdiena, 26. novembris

Tilti starp kultūrām: rakstnieks kā diplomāts, diplomāts kā rakstnieks

Dalībnieki: *Ersi Sotiropoulos* (Grieķija), *Frank Westerman* (Nīderlande), *Kai Aareleid* (Igaunija) un *Jorge F. Hernández*

Moderators: *Nicolás Berlanga* (ES)

19.30–20.50

6. telpa, 1. stāvs, *Expo Guadalajara*

Mutiskais tulkojums: angļu valodā

Eiropu un Latīņameriku vieno kopīga tradīcija veidot saikni starp rakstniecību un diplomātiju. Nav šaubu, ka literatūra ir izcils veids, kā rosināt cilvēku zinātkāri, tuvināties citām kultūrām un izprast tās — to diplomāti dara diendienā. Diplomātija ir bijusi iespēja abu kontinentu vēstniecībām iepazīstināt pasauli ar simtiem autoru, kā arī viņu darbiem. Tāpat kā žurnālisti, šāda darba darītāji vieno sabiedrības un saglabā vārdos formulētu atmiņu. Kopīga doma ir kā dāvana, telpa – kā līdzeklis, bet brīvība – nepieciešamība. Literatūra un diplomātija raisa vērtīgas sarunas. Kāda veida sarunas mēs kā diplomāti un rakstnieki vēlamies uzsākt? Kāda veida interesi mēs cenšamies raisīt? Kādas emocijas mēs vēlamies paust? Šajā Literāro dialogu ar Eiropu atklāšanas sesijā piedalās grieķu rakstniece *Ersi Sotiropoulos*, nīderlandiešu rakstnieks un žurnālists *Frank Westerman*, igauņu autore *Kai Aareleid* un meksikāņu rakstnieks un diplomāts *Jorge F. Hernández*, un tās moderators ir diplomāts un rakstnieks *Nicolás Berlanga Martínez* (pašlaik Eiropas Savienības vēstnieks Kongo Demokrātiskajā Republikā).

Pirmdiena, 27. novembris

Eiropa literatūrā: stāstījums par kontinentu

Dalībnieki: *José Luis Peixoto* (Portugāle), *Nora Ikstena* (Latvija), *Svetlana Cârsteian* (Rumānija) un *Karmele Jaio* (Spānija)

Moderators: *Jaume Segura* (ES)

17.00–17.50

1. telpa, 1. stāvs, *Expo Guadalajara*

Mutiskais tulkojums: angļu valodā un franču valodā Svetlanai

Kopš literatūras pirmsākumiem pirms tūkstošiem gadu autori ir centušies atstāstīt vēsturi un ar vārdiem atspoguļot realitāti. Literāras ainavas radīšana sākas ar vietējās apkārtnes aprakstu kā, piemēram, *Juan Rulfo* romānā “Pedro Páramo”: attēlojot ciematu, mēs varam attēlot pasauli un cilvēka dzīves būtību. Bet kā šādi attēlojumi izpaužas mūsdienu literatūrā Eiropas valstīs? Vai starp Eiropas vēsturi un literatūru ir nospraustas robežas? Pieredze nosaka to, kā mēs skatāmies uz lietām, un lasāmvielai par Eiropu vajadzētu sniegt redzējumu un viedokļu, tradīciju un mūsdienīguma kaleidoskopu, kā arī stāstus visās tās valodās. Lai izpētītu šo tēmu un atklātu atšķirīgu Eiropas seju vairāku autoru skatījumā, kopā ar mums būs šādi viesi: viens no slavenākajiem un visplašāk lasītajiem mūsdienu autoriem Portugālē — *José Luis Peixoto*, dzejniece un žurnāliste *Svetlana Cârsteian*, latviešu romānu rakstniece *Nora Ikstena* un basku autore *Karmele Jaio*. Diskusiju vadīs Eiropas Savienības vēstnieks Hondurasā *Jaume Segura*, kurš arī ir autors.

Klimata pārmaiņas – rakstniecība darbībā

Dalībnieki: *Maria Ferenčuhová* (Slovākija), *Robert Perišić* (Horvātija) un *Ilija Trojanow* (Vācija)

Moderators: *Agustín del Castillo*

18.00–19.20

1. telpa, 1. stāvs, *Expo Guadalajara*

Mutiskais tulkojums: angļu valodā

Dzīvei sociālās un ekonomiskās krīzes, kā arī pandēmijas laikā nevajadzētu novērst mūsu uzmanību no cilvēci apdraudošas vēl lielākas krīzes – klimata pārmaiņām. Kāda literārā izteiksmē ir klimata pārmaiņu ietekme uz literatūru? Vai literatūra var ietekmēt rīcību krīzes novēršanai? Vai mēs varam pārveidot vidi ar vārdiem? Autori, kas piedalās šajā diskusijā, savos literārajos darbos – dzejā, daiļliteratūrā un esejās – ir pievērsušies šim svarīgajam tematam. Dialogs starp zinātni un literatūru, zināšanām un saprātu, emocijām un rīcību — vai mēs spēsim panākt vienošanos? Slovāku dzejniece *Maria Ferenčuhová*, *Robert Perišić* no Horvātijas un *Ilija Trojanow* no Vācijas tiksies diskusijā, kurā tiks analizēts, kā literatūra var risināt šo jautājumu. Šīs sesijas moderators būs meksikāņu žurnālists *Agustín del Castillo*, kurš specializējas vides jautājumos.

Kā rakstīt, vērojot no malas

Dalībnieki: *Zeki Ali* (Kipra), *Tadhg Mac Dhonnagáin* (Īrija), *Tatiana Ķibuleac* (Rumānija) un *Berta Dávila* (Spānija)

Moderators: VĒL JĀAPSTIPRINA

19.30–20.50

1. telpa, 1. stāvs, *Expo Guadalajara*

Mutiskais tulkojums: angļu valodā

Autors, tāpat kā lasītājs, ir viens: lapas malā. Tiem, kuri nolemj veltīt sevi rakstīšanai, ir uz brīdi jāatkāpjas no pasaules un jādistančējas, pirms ņemt pildspalvu un papīru, lai vārdos izkristalizētu savu iekšējo pasauli un redzējumu par realitāti. Bet kas notiek tad, ja valoda, kurā rakstām, vai sabiedrība, kurai mēs piederam, ir mazākumā? Neatkarīgi no tā, vai šo perspektīvu sniedz valoda vai reģions, tieši no sabiedrības perifērijas var atskanēt balsis, kuras parāda mums jaunu skatpunktu, atšķirīgu uztveres veidu, jo tie, kas raksta un dzīvo sabiedrības perifērijā, sniedz mums pilnīgāku priekšstatu par realitāti – attēlu, kas rada skaistumu un identitātes sajūtu. Lai runātu par savu pieredzi un literārajiem darbiem, kopā ar mums būs: turku valodā runājošais Kipras dzejnieks *Zeki Ali*, īru valodā rakstošais rakstnieks un mūziķis *Tadhg Mac Dhonnagáin*, rumāņu romānu rakstniece *Tatiana Ķibuleac* un galisiešu dzejniece *Berta Dávila*.

Otrdiena, 28. novembris

Grāmatu popularizēšana digitālajā pasaulē. Ko rakstnieki var mums pastāstīt?

Dalībnieki: *Jacek Dukaj* (Polija), *Idoia Iribertegui* (Spānija) un *Frank Westerman* (Nīderlande)

Moderatore: *Claudia Neira Bermúdez*

17.00–17.50

1. telpa, 1. stāvs, *Expo Guadalajara*

Mutiskais tulkojums: angļu valodā

Laikā, kad tehnoloģijas mūs spiež pievērsties jauniem dzīvesveidiem, neizbēgami radīsies arī jauni literatūras radīšanas, lasīšanas, veidošanas un popularizēšanas veidi. Ko esam ieguvuši vai ko esam zaudējuši? Šīs paneldiskusijas autori dalīsies viedokļiem par to, kā internets un jaunās tehnoloģijas ir ietekmējušas literatūru, kāda ir to ietekme uz valodu un stāstīšanu un kā tehnoloģijas var mainīt viņu darbu un pat ietekmēt sabiedrības uztveri. Lai bagātinātu šo diskusiju, ir izvēlēti rakstnieki ar dažādiem profiliem: filozofiju studējušais zinātniskās fantastikas autors *Jacek Dukaj* no Polijas, spāņu ilustratore, autore un dizainere *Idoia Iribertegui* un žurnālists, kurš savu mūžu ir veltījis dokumentālās literatūras

rakstīšanai, *Frank Westerman* no Nīderlandes. Piedalīsies arī Latīņamerikas žurnāliste un kultūras pasākumu vadītāja *Claudia Neira Bermúdez*.

Vārdi kā iecietības un atklātības instruments

Dalībnieki: *Lidia Jorge* (Portugāle), *Olja Savičević Ivančević* (Horvātija), *Walid Nabhan* (Malta) un *Angelo Tijssens* (Beļģija)

Moderators: *Ale Carrillo*

18.00–19.20

1. telpa, 1. stāvs, *Expo Guadalajara*

Mutiskais tulkojums: angļu valodā

Daudzveidība un iekļautība ir temati, kas pēdējo desmit gadu laikā radošajā pasaulē ir kļuvuši arvien nozīmīgāki. Ar literatūras starpniecību vārdi ir kalpojuši atklātības panākšanai un bijuši liecinieki gan atstumtības, gan iekļaušanas pieredzei. Bet ko tieši mēs saprotam ar iekļaušanu? Dzimums, seksuālā orientācija, spējas, etniskā piederība, valoda, ādas krāsa, ideoloģijas – visi šie jēdzieni ir saistīti ar vārdu “iekļaušana”. Taču tas attiecas arī uz lasītājiem. Nodrošināt, ka literatūra ir ikvienam pieejama kultūras pieredze, ir izaicinājums un atbildība: ikvienam vajadzētu būt iespējai ienākt grāmatnīcā un nejusties nepiederošam. Vai literatūra ir laba sabiedrotā centienos veicināt daudzveidību un iekļaušanu? Kāpēc mums ir vajadzīga daudzveidība literārajā pasaulē? Nav šaubu, ka literatūra vienmēr ir bijusi potenciāls tuvināšanās līdzeklis, jo daudzi autori ir nolēmuši izpētīt mūsu vidi, pārskatīt iepriekš formulētās idejas, kritērijus un pastāvošos aizspriedumus... Paneļdiskusijā, kurā tiks apspriesti šie jautājumi, piedalīsies *FIL* Literatūras balvas romāņu valodās ieguvēja *Lidia Jorge* (Portugāle), horvātu autore *Olja Savičević Ivančević*, Maltas rakstnieks *Walid Nabhan* un beļģu kinorežisors, rakstnieks un dramaturgs *Angelo Tijssens*.

Karavānas, diaspora un migrācija

Dalībnieki: *Kristian Novak* (Horvātija), *María Dueñas* (Spānija), *Cristina Sandu* (Somija) un *Kallia Papadaki* (Grieķija)

Moderators: *Mario Martz*

19.30–20.50

1. telpa, 1. stāvs, *Expo Guadalajara*

Mutiskais tulkojums: angļu valodā

Tiesības migrēt ir cilvēktiesības, un vēl jo vairāk – migrācija ir cilvēcei raksturīga iezīme. Vēsturi caurvij miljoniem soļu, ko cilvēki ir veikuši, lai nokļūtu no vienas vietas uz citu, kā arī uzkrātie stāsti, kas tajā laikā tikuši stāstīti un uzklautāti. Cilvēkus veido dažādās vietās apkopotie stāsti. Nepārtraukta un pastāvīga kustība, kas pēdējos gados ir piesaistījusi īpašu uzmanību (vai ir vēl vairāk satricinājusi globālo apziņu), jo daudzās pasaules daļās masveidā notiek vīriešu, sieviešu un bērnu migrācija. Bruņoti konflikti. Dabas katastrofas. Galēja nabadzība. Gaidāmā klimata krīze. Tie ir tikai daži no cēloņiem. Lai cilvēki kaut kur iesaistītos, viņiem tas vispirms ir jāizprot. Vai vismaz jāmēģina izprast. Literatūra par migrāciju, kā arī filmas un fotogrāfijas, ir spēcīgs izpausmes veids, kas var palīdzēt mūs izglītēt par šo tematu. Kā tā tiek attēlota mūsdienu literatūrā? Kā tā ietekmē rakstniekus, kad viņi migrē vai ja viņi ir migrantu bērni? Paneļdiskusijā, kurā apspriedīs šo tematu, piedalīsies *Kristian Novak* no Horvātijas, *María Dueñas* no Spānijas, *Cristina Sandu* no Somijas un *Kallia Papadaki* no Grieķijas, piedaloties *Mario Martz*, kura izcelsmes valsts ir Nikaragva.

Trešdiena, 29. novembris

Literatūra bez robežām

Dalībnieki: *Nina Yargekov* (Francija), *Yara Monteiro* (Portugāle) un *Gian Marco Griffi* (Itālija)

Moderators: *Julián Herbert*

17.00–17.50

1. telpa, 1. stāvs, *Expo Guadalajara*

Mutiskais tulkojums: franču, angļu un, iespējams, itāļu valodā

Robežas visā pasaulē ir vietas, kur notiek pastāvīga kultūras apmaiņa. Šāda divu vai vairāku sabiedrību saplūšana, neatkarīgi no tā, vai tās kontrastē vai ne, autoriem rada stimulējošu vidi, jo īpaši gadījumos, kad cilvēkiem abās robežas pusēs ir jaukta identitāte, kas var nozīmēt arī biežu pāreju no vienas valodas uz citu. Šī pastāvīgā apmaiņa bagātina ainavu, pateicoties savstarpējām saiknēm, un rada bagātīgu augsni vārdu plūdamam, tādējādi ļaujot tapt jauniem stāstiem. Sarunā par to, kā ar grāmatu palīdzību pārvarēt robežas, proti, lasīt un rakstīt literatūru no dažādām perspektīvām, mums pievienosies *Nina Yargekov* no Francijas, *Yara Monteiro* no Portugāles un *Gian Marco Griffi* no Itālijas, savukārt meksikāņu autors *Julián Herbert* diskusiju vadīs.

Grāmatas un vēstules dialoga veicināšanai

Dalībnieki: *Pascal Quignard* (Francija), *Jurga Vilė* (Lietuva), *Jean Portante* (Luksemburga) un *Nikos Bakounakis* (Grieķija)

Moderatore: *Sylvia Georgina Estrada*

18.00–19.20

1. telpa, 1. stāvs, *Expo Guadalajara*

Mutiskais tulkojums: franču, angļu un, iespējams, itāļu valodā

Kā lasītāji mēs iesaistāmies dialogā ar autoru, pat ja mūs šķir vairāki gadsimti vai runājam dažādās valodās. Pamatprincips nav apstrīdams: lasot, mēs sarunājamies ar mirušajiem, dzīvajiem un paši ar sevi. Rakstīt nozīmē dalīties ar unikālu pasaules redzējumu, sazināties ar citiem, izmantojot artefaktu vārdā “grāmata”. Laikā, kad viss šķiet kā monologs, lasīšana ir aicinājums sākt dialogu. Tādējādi grāmatu rakstīšana, publicēšana, tulkošana, pārdošana un popularizēšana ir veids, kā veicināt ideju apmaiņu, un lasīšana un rakstīšana darbojas kā dialoga katalizatori. Šis Literāro dialogu ar Eiropu sesijas mērķis ir uzsvērt to, cik nozīmīga ir literatūra kā piemērota telpa, kurā savstarpēji sarunāties, apspriest idejas, cieņpilni nepiekrīst un vienlaikus iegūt dziļāku izpratni par sevi un citiem. Viesi ir franču autors *Pascal Quignard*, *Jurga Vilė* no Lietuvas, *Nikos Bakounakis* no Grieķijas un *Jean Portant* no Luksemburgas, bet diskusiju vadīs meksikāņu žurnāliste *Sylvia Georgina Estrada*.

Žurnālistika un literatūra: kopīgs pamats

Dalībnieki: *Jáchym Topol* (Čehijas Republika), *Karolina Ramqvist* (Zviedrija) un *Jana Beňová* (Slovākija)

Moderatore: *Carolina López Hidalgo*

19.30–20.50

1. telpa, 1. stāvs, *Expo Guadalajara*

Mutiskais tulkojums: angļu valodā

Tiem, kuri sevi velta rakstīšanai, bieži vien ir otrs mūža aicinājums – vai nu viņi to ir mācījušies, vai īsteno darba dzīvē. Pārlūkojot mūsu iecienīto pasaules autoru dzīvesgājumus, mēs konstatēsim, ka ļoti daudzi rakstnieki vienlaikus ir ārsti, arhitekti, diplomāti vai ir iesaistīti daudzās citās aktivitātēs. Tomēr, iespējams, visizplatītākais apvienojums ir autors un žurnālists. Izmantojot vārdus par darba instrumentu divās šķietami nesavienojamās pasaulēs, žurnālistikai un literatūrai ir daudz kopīga, lai gan ir dažas skaidras atšķirības. Šo tematu apspriedīs *Jáchym Topol* no Čehijas Republikas, zviedru autore *Karolina Ramqvist* un *Jana Beňová* no Slovākijas, bet moderatore būs meksikāņu žurnāliste *Carolina López Hidalgo*.

Ceturtdiena, 30. novembris

Mūsdienu krīzes autoru skatījumā

Dalībnieki: *Witold Szablowski* (Polija), *Andrei Kurkov* (Ukraina) un *Eleni Kefala* (Kipra)

Moderatore: *Carol Zardetto*

17.00–17.50

1. telpa, 1. stāvs, *Expo Guadalajara*

Mutiskais tulkojums: angļu valodā

Mēs dzīvojam gadsimtā, kurā netrūkst konfliktu. Sociāli konflikti, klimata krīze, karš, cīņas par demokrātiju un cīņas, kas vērstas pret to, kā arī ideoloģiskas kaujas, tostarp tādas, kas saistītas ar valodu. Mūsu ikdienas realitātē idejas un darbības saduras, savukārt literatūra no malas ir viena no daudziem lieciniekiem, kas fiksē šos notikumus. Vēstījumi par pašreizējām krīzēm ir ārkārtīgi svarīgi, jo tie sniedz aktuālāko informāciju par to, kā viens problēmu kopums seko citam, un parāda, kā tiek ietekmētas attiecīgās sabiedrības. Šajā sarunā ar *Carol Zardetto* no Gvatemalas iesaistīsies *Witold Szablowski* no Polijas, *Andrei Kurkov* no Ukrainas un *Eleni Kefala* no Kipras.

Izslēgšanas stāsti: vārdu cīņa

Dalībnieki: *Elena Alexieva* (Bulgārija), *Stejārel Olaru* (Rumānija), *Nathalie Ronvaux* (Luksemburga) un *Colm Tóibín* (Īrija)

Moderators: VĒL JĀAPSTIPRINA

18.00–19.20

1. telpa, 1. stāvs, *Expo Guadalajara*

Mutiskais tulkojums: angļu un, iespējams, franču valodā

Ādas krāsa, seksuālā orientācija, dzimums, etniskā piederība, dažādas spējas un reliģija, pat kaut kas tik vienkāršs kā personas vārds un uzvārds, ir izmantoti par pamatu konkrētu indivīdu izslēgšanai no sabiedrības. Ņemot vērā šo netaisnību, rakstītais vārds iegūst atšķirīgu nozīmi: gadsimtu gaitā literatūra ir liecinājusi par atstumtību un diskrimināciju, un rakstnieki ir izmantojuši stāstījuma un poēzijas līdzekļus, lai likvidētu diskriminējošus šķēršļus. Izmantojot daiļliteratūras un dzejas specifiskās īpašības, autori ir stāstījuši par to, kā pārvarēt nelabvēlīgas situācijas – pašu vai citu piedzīvotas. Tādējādi pildspalva kļūst ne tikai par asāko zobenu, bet arī par efektīvu rīku, lai dalītos risinājumos un pierakstītu faktus. Mums pievienosies bulgāru autore *Elena Alexieva*, *Colm Tóibín* no Īrijas, rumāņu vēsturnieks *Stejārel Olaru* un *Nathalie Ronvaux* no Luksemburgas, lai apspriestu atstumtības tematu un to, kā tā ir atspoguļota viņu darbos.

Rakstīšana citā valodā

Dalībnieki: *María Cecilia Barbetta* (Vācija), *Elena Buixaderas* (Čehijas Republika), *Kader Abdolah* (Nīderlande)

Moderatore: *Bettina Muscheidt*

19.30–20.50

1. telpa, 1. stāvs, *Expo Guadalajara*

Mutiskais tulkojums: angļu valodā

Dzīve starp divām kultūrām vai pāreja no vienas kultūras uz citu, rakstniekiem, sēžot pie baltas lapas, bieži vien liek pieņemt steidzamu lēmumu: kuru no valodām viņiem būtu jāizmanto? Valstu maiņa ir daudziem rakstniekiem kopīga situācija, bet valodas maiņa jau ir papildu solis; dažkārt tas var pārveidot viņu identitāti, skaidri norādot, ka jaunā vieta un jaunā valoda nostabilizējas un iesakņojas. Tas ir gandrīz kā mainīt ādu. Tas rada jaunas literatūras formas un jaunus veidus, kā raudzīties uz pasauli un ar dzejas un prozas palīdzību stāstīt par to. Rezultāts ir literatūra, kas ir bagātināta ar daudzām tradīcijām, ar dažādām, smalki paustām izcelsmēm,

tādējādi panākot unikālu rezultātu, ko var iegūt, tikai rakstot citā valodā. Šajā paneldiskusijā piedalās vairāki autori, kuri pēc valstu maiņas ir mainījuši savu valodu: *Elena Buixaderas* no Čehijas Republikas, *Kader Abdolah* no Nīderlandes, *Ivna Žic* no Austrijas un *María Cecilia Barbetta* no Vācijas.

Piektdiena, 1. decembris

Tulkošana: universālas literatūras veidošana

Dalībnieki: *Sylva Fischerová* (Čehijas Republika), *Peter Svetina* (Slovēnija), *Elena Alexieva* (Bulgārija)

Moderatore: *Jacqueline Santos*

17.00–17.50

1. telpa, 1. stāvs, *Expo Guadalajara*

Mutiskais tulkojums: angļu valodā

Umberto Eko rakstīja “Eiropas valoda ir tulkošana” — frāze, kas rezonē kultūru savienībā. Dažādu sabiedrību valodu daudzveidību bagātina literatūras tulkojums: lasītāji un rakstnieki uzzina par citām literatūras tradīcijām ar tulkotāju veikuma starpniecību. Taču tas nav viss: tas arī rada telpu savstarpējai sapratnei. Šādā veidā mēs gūstam jaunu pieredzi un spējam to izprast, lasot par alternatīviem pasaules uzskatiem, kuri sākotnēji pausti svešā valodā un kuri dažkārt var atšķirties vai pat būt krietni tālu no uzskatiem, kas valda mūsu apkārtējā vidē. Citiem vārdiem sakot, tulkojums ir iemesls, kāpēc mēs varam lasīt klasiku, un ir atbildīgs par to, ko mēs dēvējam par “vispasaules literatūru”; pretējā gadījumā mēs lasītu tikai to, kas ir rakstīts mūsu valodā. No autora skatpunkta tulkošana nozīmē arī visvairāk pietuvināto lasījumu, jo tulkotājs sīki izpēta katru vārdu tā, kā tas netiek darīts jebkurā citā lasīšanas veidā.

Šajā diskusijā rakstnieki un tulkotāji pastāstīs mums par to, kā viņi apvieno šīs divas cieši saistītās profesijas, un par veidiem, kā tulkošana ietekmē viņu oriģināldarbus. *Sylva Fischerová* (Čehijas Republika), *Elena Alexieva* (Bulgārija), *Ivna Žic* (Austrija) un *Peter Svetina* (Slovēnija) runās par savu pieredzi literatūras tulkošanā tādos atšķirīgos žanros kā bērnu literatūra, proza un dzeja.

Kā rakstīt un lasīt laikos, kad dominē vardarbība

Dalībnieki: *Eva Meijer* (Nīderlande), *Stavros Christodoulou* (Kipra), *Neige Sinno* (Francija) un *Haska Shyyan* (Ukraina)

Moderatore: *Guadalupe Morfín*

18.00–19.20

1. telpa, 1. stāvs, *Expo Guadalajara*

Mutiskais tulkojums: angļu valodā un, vēlams, grieķu valodā Stavrosam

Ņemot vērā to, cik viegli grafiskas un nefiltrētas ziņas ir iespējams izplatīt sociālajos medijos, sabiedrība cieš no vardarbības vairāk nekā jebkad agrāk. Laikā, kad dominē vardarbība, kad kari izpaužas dažādos veidos, sākot ar agresijas kariem un beidzot ar skaudro vardarbību noziegumos, rakstnieki nepaliek vienaldzīgi zvēriskuma priekšā. Bet kā viņiem būtu jāpauž sava reakcija lasītājiem? Daiļliteratūra, raksti un dzeja ir ideāls veids, kā sniegt liecības par šādu vardarbību, nodrošinot vēsturisku faktu pierakstu, kas vienlaikus ir mākslas darbs un aicinājums uz mieru un saprātu. Lai apspriestu dažādos veidus, kā viņi savos darbos aplūko konfliktus, kopā ar meksikāņu dzejnieci *Guadalupe Morfín* sarunā piedalīsies *Eva Meijer* no Nīderlandes, *Stavros Christodoulou* no Kipras un *Haska Shyyan* no Ukrainas.

Vide mums apkārt: literārs skatījums

Dalībnieki: *Isabelle Wéry* (Beļģija), *Hannah Arnesen* (Zviedrija) un *Pénélope Bagieu* (Francija)

Moderatore: *Gaia Danese*

19.30–20.50

1. telpa, 1. stāvs, *Expo Guadalajara*

Mutiskais tulkojums: angļu valodā

Kopš Homēra laikiem ir skaidrs, ka dabas apraksti nav tikai literatūras palīgiezīme. Jūras krāsai un dažādiem vārdiem, ar kuriem tā aprakstīta, arī pašam vējam bija precīza nozīme antīkajā pasaulē. Kādi ir modernie ekvivalenti mūsdienu Eiropas stāstījumos? Telpa, kurā dzīvojam, un tas, kā mēs to attēlojam, atspoguļojas arī īpašajā veidā, kādā mēs aprakstām un redzam pasauli. Tas iegūst vēl lielāku nozīmi, ņemot vērā, ka dzīvojam laikā, kad ainava un mūsu fiziskās un garīgās attiecības ar dabu neļauj ignorēt klimata krīzi. Kā rakstīt šādā realitātē? Un lasīt? Autores, kas to apspriedīs, ietver *Isabelle Wéry* no Beļģijas, *Hannah Arnesen* no Zviedrijas un *Pénélope Bagieu* no Francijas. Grafisko literatūru izmanto arī kā līdzekli mūsdienu Eiropas literatūrā, lai mācītu par apkārtējo vidi, tāpēc šajā paneldiskusijā piedalīsies divi autori, kas arī ir ilustratori.

Sestdiena, 2. decembris

Dzejas vērtība ikdienas dzīvē

Dalībnieki: *Sylva Fischerová* (Čehijas Republika), *Peter Svetina* (Slovēnija) un *Nikos Chryssos* (Grieķija)

Moderatore: *Rocío Cerón*

17.00–17.50

1. telpa, 1. stāvs, *Expo Guadalajara*

Mutiskais tulkojums: angļu valodā

Kāds ir dzejas nolūks? Ar ko tā var papildināt mūsu dzīvi? Lai gan dzeja dzīvo grāmatās, tā caurvij arī mūsu ikdienas dzīvi. Pastāv aktuālas dzejas tradīcijas, kas pat izceļ dzejas vienreizējo vērtību, pievēršoties šķietami nenozīmīgiem ikdienas priekšmetiem un notikumiem, kuri, skatoties caur dzejas prizmu, var izrādīties pamācoši. Kā dzejnieki to izdzīvo? Kādi vēl dzejai var būt mērķi bez tā, ka dzeja tiek lasīta? Valodas zināšana, tās estētiska baudīšana un mācību pieredze, ko tā iever... dzejai ir daudz pielietojumu, un, lai to pierādītu, mēs esam uzaicinājuši trīs dažādu profilu dzejniekus. Lai rosinātu diskusiju, viņu darbu profils ir piemērs daudzveidībai un vērienam, kas dzejai var būt, sākot ar tehnoloģiju izmantošanu un beidzot ar dzeju bērniem. Dalībnieki ir *Sylva Fischerová* no Čehijas Republikas (izraudzīta par Prāgas pilsētas dzejnieci), *Peter Svetina* no Slovēnijas un *Nikos Chryssos* no Grieķijas, bet moderatore ir *Rocío Cerón* no Meksikas.

Autori un literatūra krīzes apstākļos

Dalībnieki: *Arnon Grunberg* (Nīderlande), *Adda Djørup* (Dānija) un *András Forgách* (Ungārija)

Moderatore: *Brenda Navarro*

18.00–19.20

1. telpa, 1. stāvs, *Expo Guadalajara*

Mutiskais tulkojums: angļu valodā

Politiskā un sociālā sfēra, klimats... Šķiet, ka pašlaik neviena joma nav pasargāta no krīzēm. Neraugoties uz to, vārdi joprojām ir rīks risinājuma meklēšanā vai vismaz veids, kā mūsu kolektīvajā atmiņā fiksēt notikumus, kam esam liecinieki. Atklāta komunikācija veicina dialogu, un autori šajā ziņā ir uzņēmušies svarīgu lomu, izvēloties aktuālos jautājumus par savu stāstījumu virzītājspēku. Kāda ir rakstnieku pieredze saskarē ar konfliktiem? Kā uz ielas, politikā un pārējā pasaulē notiekošais ietekmē viņu ikdienas dzīvi? Kurā brīdī un kā viņi pieņem lēmumu to pierakstīt uz papīra? Literatūra paliek kā mantojums, liecinot par to, kā šīs krīzes tiek uztvertas un pieredzētas un kā mēs pārdzīvojam krīzes

laikus. Lai gūtu dziļāku izpratni par šiem personiskajiem skatījumiem viņu literatūrā, Eiropas autori, kuri dalīsies pieredzē, ir *Arnon Grunberg* no Nīderlandes, *András Forgách* no Ungārijas un *Adda Djørup* no Dānijas.

Ceļojums pa Eiropas literārajām ainavām: stāstījumu kaleidoskops

Dalībnieki: *Olivier Guez* (Francija), *Care Santos* (Spānija) un *Erling Jepsen* (Dānija)

Moderators: VĒL JĀAPSTIPRINA

19.30–20.50

1. telpa, 1. stāvs, *Expo Guadalajara*

Mutiskais tulkojums: franču un, iespējams, angļu valodā

Literārā daudzveidība Eiropā sakņojas desmitos valodu, kurās tiek rakstīti romāni, stāsti, dzejoļi, dramaturģija un esejas. Katrs autors runā, ņemot vērā savu vidi, savā valodā un paša izvēlētajā žanrā. Viņu vārdi kļūst par plašākas daiļrades daļu, sākot ar reģionālo līmeni un turpinot valsts, Eiropas un vispasaules līmenī. Pāreja no vienas grāmatas uz nākamo, no viena tulkojuma uz citu nozīmē atklāt dažādas literārās ainavas, caur kurām Eiropā plaukst radošums. Kas vienu Eiropas autoru vieno ar citu autoru, kurš raksta otrā kontinenta malā? Kas ir tās saiknes, konverģences punkti, atšķirības un jomas, par kurām viņi ir vienisprātis? Literārā “biblioloģiskā daudzveidība” ir viena no Eiropas Savienības būtiskākajām kultūras vērtībām, un, lai noslēgtu Literāros dialogus ar Eiropu *FIL Guadalajara*, mēs atsauksim atmiņā Eiropas literārās ainavas no trīs tās autoru skatpunkta.